

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część I. Wprowadzenie do teoretycznych i metodycznych podstaw logopedii

Viktor Lechta

1. Podstawy teoretyczne logopedii	15
1.1. Podstawowe definicje	15
1.1.1. Logopedia jako dyscyplina naukowa	15
1.1.2. Logopedia jako profesja	18
1.1.3. Logopedia jako przedmiot studiów	18
1.2. Rozwój myśli logopedycznej w świetle ewolucji światowych paradygmatów	18
1.3. Zaburzona zdolność komunikacyjna (ZZK)	20
1.4. Interwencja logopedyczna	23
1.4.1. Logopedyczna diagnoza	23
1.4.1.1. Metody i zasady logopedycznej diagnozy	25
1.4.2. Logopedyczna terapia	25
1.4.2.1. Metody, techniki, strategie logopedyczne	26
1.4.2.2. Zasady i formy pracy	27
1.4.3. Logopedyczna profilaktyka	27
1.5. Sens terapii logopedycznej	28

Grażyna Gunia

2. Komunikacja alternatywna	33
2.1. Ustalenia terminologiczne na temat komunikacji wspomagającej i alternatywnej	35
2.1.1. Język migowy	36
2.1.2. System Blissa	37
2.1.3. Piktogramy	38
2.1.4. Makaton	38
2.2. Misja Stowarzyszenia ISSAC	39
2.3. Podobieństwa i różnice między sposobami porozumiewania się	39

Grażyna Gunia

3. Pomoce w diagnozie, terapii i profilaktyce logopedycznej	45
3.1. Funkcje i zadania środków dydaktycznych w interwencji logopedycznej	46
3.2. Znaczenie dźwięków naśladowczych w interwencji logopedycznej	48
3.3. Graficzne i plastyczne wspomaganie interwencji logopedycznej	48
3.4. Urządzenia wspomagające terapię logopedyczną	50

Grażyna Gunia

4. Koncepcja i organizacja opieki logopedycznej w Polsce	53
4.1. Model multiinterdyscyplinarnej opieki logopedycznej w teorii L. Kaczmarka	54
4.2. Organizacja opieki logopedycznej – systemowa analiza	55
4.3. Perspektywy logopedycznej interwencji na początku XXI wieku	57
4.4. Profilaktyka logopedyczna szansą dla dziecka, rodziców, logopedy	58
4.4.1. Prenatalne uwarunkowania rozwoju mowy	59
4.4.2. Zapobieganie zaburzeniom mowy w okresie noworodkowym oraz niemowlęcym	60
4.4.3. Wspomaganie rodziców	62
4.4.4. Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym	63
4.4.5. Kultura żywego słowa	64

Część II. Zaburzenia mowy

Grażyna Gunia

1. Wprowadzenie do zaburzeń w kształtowaniu się mowy	71
1.1. Uwagi ogólne na temat typologii zaburzeń mowy, głosu i zaburzeń zdolności komunikacyjnej	72

Grażyna Gunia

2. Dyslalia	77
2.1. Ustalenia terminologiczne	77
2.2. Etiologia	78
2.3. Klasyfikacja dyslalii	78
2.4. Diagnoza	79
2.5. Terapia	79
2.6. Seplenienie	82
2.7. Rotacyzm	84
2.8. Profilaktyka	85

Grażyna Gunia

3. Rhinolalia	87
3.1. Terminologia	87
3.2. Etiologia	88
3.3. Rozszczep podniebienia	88
3.3.1. Statystyka	89
3.3.2. Etiologia	90
3.3.3. Symptomy	90
3.3.4. Diagnoza	91
3.3.5. Terapia	92
3.3.6. Profilaktyka	95

Grażyna Gunia

4. Afazja, afazja dziecięca (alalia)	99
4.1. Ustalenia terminologiczne	99
4.2. Przyczyny	100
4.3. Klasyfikacja i symptomatologia	100
4.4. Afazja dziecięca – terminologia	102
4.4.1. Etiologia	104
4.4.2. Klasyfikacja	104

4.4.3. Diagnoza	106
4.4.4. Terapia	107
4.4.5. Profilaktyka	108

Grażyna Gunia

5. Dyzartria	111
5.1. Ustalenia terminologiczne	111
5.2. Dyzartria a mózgowe porażenie dziecięce	112
5.3. Typologia etiologiczno-symptomatologiczna dyzartrii	113
5.4. Diagnoza	116
5.5. Terapia	117
5.6. Profilaktyka	120

Grażyna Gunia

6. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu	123
6.1. Ustalenia terminologiczne	123
6.2. Etiologia	127
6.3. Klasyfikacja	128
6.4. Statystyka	129
6.5. Symptomy	129
6.6. Diagnoza objawów ryzyka dysleksji	131
6.6.1. Wiek niemowlęcy i poniemowlęcy	131
6.6.2. Wiek przedszkolny (3–5 lat)	131
6.6.3. Wiek 6–7 lat	132
6.6.4. Młodszy wiek szkolny (klasa I–III)	133
6.6.5. Wiek szkolny powyżej klasy IV	134
6.7. Diagnoza	135
6.8. Terapia	135
6.9. Profilaktyka	137

Viktor Lechta

7. Mutyzm	141
7.1. Ustalenia terminologiczne	141
7.2. Etiologia	142
7.3. Klasyfikacja	142
7.4. Symptomatologia	143
7.5. Zasady interwencji logopedycznej	143
7.6. Profilaktyka	144

Viktor Lechta

8. Zaburzenia głosu	147
8.1. Terminologia	147
8.2. Etiologia	148
8.3. Klasyfikacja	149
8.4. Symptomatologia	149
8.5. Zasady interwencji logopedycznej	150

Viktor Lechta

9. Jąkanie	151
9.1. Ustalenia terminologiczne	152
9.2. Statystyka	152

9.3. Klasyfikacja	153
9.4. Przyczyny	153
9.4.1. Czynniki etiologiczne	153
9.4.1.1. Przyczyny organiczne	153
9.4.1.2. Środowisko społeczne	154
9.4.1.3. Czynniki psychiczne	155
9.4.2. Geneza jąkania	157
9.5. Symptomy	160
9.5.1. Napięcie psychiczne	160
9.5.2. Nadmierny wysiłek	161
9.5.3. Dysfluencja	162
9.6. Opieka logopedyczna	162
9.6.1. Diagnostyka	163
9.6.1.1. Napięcie psychiczne związane z potrzebą komunikacji	163
9.6.1.2. Nadmierny wysiłek przy mówieniu	164
9.6.1.3. Niepłynności w wypowiedzi	164
9.6.1.4. Diagnostyka dyferencjalna	165
9.6.2. Terapia	165
9.6.2.1. Integryacyjny program terapeutyczny	166
9.7. Profilaktyka	168

Viktor Lechta

10. Mowa bezładna (niewyraźna mowa, gielkot)	171
10.1. Określenie terminologiczne	172
10.2. Statystyka	173
10.3. Klasyfikacja	173
10.4. Przyczyny	174
10.5. Symptomy	175
10.5.1. Przejawy w dziedzinie zdolności mowy i zdolności językowych	175
10.5.1.1. Patologicznie przyspieszone tempo mowy	175
10.5.1.2. Niewyraźna artykulacja	176
10.5.1.3. Obniżony poziom zdolności językowych	177
10.5.2. Inne objawy	177
10.6. Opieka logopedyczna	179
10.6.1. Diagnostyka	179
10.6.1.1. Diagnostyka dyferencjalna	181
10.6.2. Terapia	182
10.6.2.1. Zasady ogólne	182
10.6.2.2. Metody i techniki	183
10.7. Profilaktyka	187